

СТАНОВИЩЕ

Относно на дисертационния труд на Юлия Георгиева Крумова, докторант на самостоятелна подготовка в секция ГИС на департамент География, НИГТГ – БАН
на тема:

КАРТОГРАФСКО ОФОРМЛЕНИЕ НА ТЕМАТИЧНИ ФИЗИКОГЕОГРАФСКИ КАРТИ

От доц. д-р Стоян Недков, член на научно жури
Национален институт по геофизика, геодезия и география - БАН

1. Обща информация

Ас. Юлия Георгиева Крумова е докторант самостоятелна форма на обучение в секция „ГИС“ на департамент География в НИГТГ - БАН. Представеният от нея дисертационен труд е в обем от 246 страници основен текст, в който се включват 34 фигури (под формата на схеми и карти) и библиографска справка. Библиографията се състои от 140 литературни източници, от които 60 на кирилица и 80 на латиница, както и 5 интернет адреса. Структуриран е в четири глави, въведение, заключение и литература. Авторефератът към дисертационния труд е в обем от 40 страници, който представя коректно съдържанието на основния текст. Докторантката е представила и четири публикации по темата на дисертацията, от които една е в научно списание и три са в сборници от конференции, три са на български език и една на английски език.

2. Характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд на Юлия Крумова разглежда един актуален проблем на съвременната картография, а именно картографското оформление като средство за ефективно представяне на научното познание в условията на бурно развитие на геоинформационните технологии. Този труд е резултат от дългогодишната работа на кандидатката в областта на картографското оформление, в следствие, на която са създадени значителен брой картографски продукти. В настоящата разработка тя прави задълбочен анализ на теоретичните и методологични постановки и на основата на богатия

си практически опит извежда концептуални и практически резултати в областта на картографското оформление. Основният проблем, който тя поставя е свързан с бързите темпове на развитие на компютърните средства за визуализация и картографиране и произтичащата от това „масовизация“ в създаването на картографски продукти водещо до известно занижаване на тяхното качество по отношение на картографската им издръжаност. Без да отрича безспорния положителния ефект, който тези технологии имат върху процеса на картографиране, докторантката подлага на критичен анализ някои недостатъци на създадените по този начин картографски продукти от гледна точка на картографското им оформление, които водят до влошаване на комуникационните функции на картите.

В увода на дисертационния труд са представени обекта, целите и задачите разгледани в светлината на актуални въпроси от съвременното развитие на картографията и особеностите на картографското оформление на тематични карти. Основната цел е формулирана с оглед на решаването на актуалния проблем, свързан с оптимизирането на дребномащабното картографско оформление във връзка с което са поставени и решени пет специфични изследователски задачи. Първата глава е посветена на основните теоретични постановки на картографското оформление които включват мястото на традиционната картография в съвременните условия на ускорено технологично развитие, същността на картографското оформление и мястото му при изследването на природни обекти. В нея е направен задълбочен анализ на семиологичните (семиотични) постановки на картографското оформление, които са в основата на изграждането на знаковите системи.

Във втората глава са разгледани методическите основи на картографското оформление. Основно внимание е обърнато на семиологичните аспекти на картографското оформление, а именно картографската прагматика, семантика и синтаксис. Техният анализ е фокусиран върху принципите и методите използвани от докторантката за изграждане на знакови системи при съставянето на картографските продукти, представени в следващите глави. Специално място в тази глава е отделено на приложението на ГИС технологиите при оформлението на картографските продукти. Третата глава е посветена на комуникационните свойства и специфики на картографския език като по същество тук е представен основния методологичен апарат на работата. Много добре са разработени и представени в работата основните принципи при конструирането на картографската символика на дребномащабните физикогеографски карти. Разгледани са взаимоотношенията между различните аспекти на картографската генерализация – графична, семантична и геометрична. В четвъртата глава са представени основните

резултати от дисертационния труд, които се изразяват в разработването на практически насоки за тематично картографско оформление на аналитични, комплексни и синтезни дребномащабни карти. Изложението е богато илюстрирано с картографски продукти, оформлението на които е лично дело на докторантката.

3. Научни и приложни приноси

Основните приноси на дисертационния труд са формулирани в автореферата и те коректно отразяват постиженията на докторантката. Те са основно с практико-приложно значение. Като най-съществен от тях бих могъл да посоча изведените правила за картографско оформление, които се отнасят до редица важни аспекти като избора на изобразителни средства, конструирането на знакови системи и графични решения при оформлението на тематични карти. Разработената картографска концепция за комплексен тематичен атлас има съществена приложна стойност, която е показана на практика при разработването на „България – Географски атлас“. Разработените от докторантката знакови системи за дребномащабно природногеографско картографиране също са намерили реализация в публикувани картографски продукти. Като доразвиване на научна концепция може да се разглежда приносът свързан с детайлизирането на теоретичния модел на „прагматичната пирамида на тематичното картографиране“.

4. Заключение

Цялостното ми впечатление е, че за разработването на настоящата дисертация е извършена голяма по обем изследователска работа, чрез която ас. Крумова показва задълбочени знания и умения за работа със съвременни методи в областта на картографското оформление. Представеният дисертационен труд е актуален и в завършен вид, в работата са демонстрирани научни и практически резултати, които представляват оригинален принос на докторантката. На основание на гореизложеното, изказвам своята положителна оценка за представения дисертационен труд и препоръчвам на Научното жури да гласува за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ на Юлия Георгиева Крумова.

София, 31.01.2017 г.

Автор на становището:

(доц. д-р С. Недков)